

Voordat onze Heiland deze aarde verliet, gaf Hij Zijn discipelen de opdracht om heen te gaan en te prediken onder alle volken bekeering en vergeving van zonden. Gelukkig dat niet alle menschen net doen alsof hun dit bevel niet aangaat. Dan waren ook wij nog heidenen geweest. We mogen ze dus wel in eere houden, de mannen, die, aan onze vaders het Evangelie hebben gepredikt. Een van de eersten onder hen was Eligius of, zooals de Franschen hem noemen, St. Eloy.

Eligius werd in 't jaar 588 geboren te Chatelat niet ver van Limoges, een stad in Frankrijk. Zijn vader Eucherius was een vroom christen. Hij voedde zijn zoon op in de vreeze des Heeren en deed hem op 14- of 15-jarigen leeftijd in de leer bij een in zijn vak beroemden goudsmid, die aan het hoofd stond van de munt te Limoges. En het duurde niet lang of Eligius was in den geheelen omtrek bekend niet alleen om zijn bekwaamheid in de goudsmidkunst, maar ook om zijn voorbeeldigen levenswandel. Het geloof in den Heere Jezus gaf hem lust tot zijn werk en deed hem de zonde haten. Als Eligius in de openbare godsdienstoefening uit de Heilige Schrift hoorde voorlezen, deed hij alle moeite dat vooral te onthouden en toen hij later zelf een bijbel in zijn bezit had gekregen, lag deze, als hij zijn werk deed, altijd opengeslagen naast hem. En dat belette hem niet zijn werk goed te doen.

Toen Eligius meende, dat hij er bekwaam genoeg voor was, ging hij reizen om op andere plaatsen zijn vak te beoefenen en kwam aan het hof van den Frankischen koning Chlotarius II, wiens schatmeester Bobbo hem leerde kennen en in dienst nam. En nu deed zich een gelegenheid voor dat Eligius zich kon onderscheiden en 's Konings gunst verwerven.

Chlotarius wilde n.l. een zetel laten maken, versierd met goud en edelgesteenten, en gaf allerlei aanwijzingen hoe hij 't hebben wou. Maar geen der werklieden, die er mee belast was, kon het doen naar 's Konings zin. Toen gaf Bobbo den raad het aan Eligius op te dragen, die zich dan ook bereid verklaarde het te beproeven. Veel goud en een massa edelgesteenten werden hem verschaft en hij maakte daar zoo eerlijk en zuinig gebruik van, dat hij in plaats van één zetel, zooals de Koning verlangde, er twee kon vervaardigen. Eligius liet een van beide zetels aan den Koning brengen en hield den anderen voorloopig

bij zich. Chlotarius was opgetogen toen hij het werk van Eligius zag en toonde zich zeer dankbaar. Maar nog meer verbaasd was hij toen Eligius ook den anderen zetel liet brengen en tot hem zeide: Om mij aan geen oneerlijkheid schuldig te maken heb ik het overgeschoten goud gebruikt voor nog een tweeden zetel. De Koning, niet gewend zoo eerlijk behandeld te worden, betuigde dat wie in het kleine zoo trouw was, het ook in 't groote zou zijn en als er voortaan eenig werk voor het hof was te verrichten zond men Eligius goud en zilver en edelgesteenten zonder maat of gewicht, wel wetende dat hij er niet meer van nemen zou dan hij noodig had.

Een ander maal kwam aan den dag hoe nauw van geweten Eligius was, toen de Koning hem een stuk grond had geschonken om er een klooster op te stichten. Bij het nameten vond Eligius dat de grond ongeveer een voet grooter was dan hij bij den aanvang had opgegeven. In plaats van zich gerust te stellen met de overweging dat zoo'n kleinigheid niet de moeite waard was er zich druk om te maken, ging hij naar Chlotarius en deelde het hem mede.

De koning vond het blijkbaar niet dwaas van Eligius dat hij zich over die kleinigheid bezwaard voelde en prees hem tegenover zijn hovelingen van wie hij maar al te goed wist dat ze zich, als de kans schoon was, te zijnen koste verrijkten.

Te midden van de weelde en de verleiding die het leven aan 't hof ook voor Eligius medebracht, week hij geen oogenblik af van wat hij wist naar den wil des Heeren te zijn. Hij ging zijn weg biddende zonder ophouden. Verscheen hij, om geen opzien te baren, in den eersten tijd aan het hof in de prachtige kleeding, die destijds bij de hovelingen in gebruik was, later, toen hij het zonder aanstoot te geven doen kon, legde hij allen opschik af, kleeedde zich zoo eenvoudig mogelijk, en besteedde zijn ruime inkomsten ten bate der armen, en inzonderheid tot het vrijkopen van krijgsgevangenen, die als slaven werden aangebracht. De laatsten verschaftte hij, als hij 't had, reisgeld om naar hun land weder te keeren. En meermalen ondervond hij dat God zijn trouwen dienaar voor gebrek wist te bewaren.

Ofschoon Eligius geen geestelijke was hield hij op zijn reizen, waar zich de gelegenheid maar voordeed, toespraken tot het volk en verkondigde het Evangelie aan wie het maar hooren wilde. Hij stichtte ook op vele plaatsen kloosters, waar de door Eligius geschonken Bijbel in eere werd gehouden en richtsnoer was voor het leven der monniken.

Als we dit alles weten zal het niemand verwonderen dat in 't jaar

641, toen er een bisschop moest gevonden worden voor de streek, waarin de steden Noyon en Doornik lagen, een streek waar nog heidensche volksstammen woonden, de keuze van Koning Dagobert viel op Eligius, al was hij dan ook eigenlijk goudsmid van beroep.

Met gevaar voor zijn leven en te midden van veel miskennis werkte Eligius onder de heidenen en onder zoovelen die zich wel Christen noemden maar nog op heidensche wijze leefden.

Toen in een dorp niet ver van Noyon eens de dag van den Apostel Petrus werd gevierd met een heidensch feest, ging Eligius, slechts vergezeld van drie geestelijken, er heen en begon op een kleine verhevenheid staande de menigte te vermanen en de heidensche wijze van feestvieren op heftigen toon te veroordeelen. Het volk werd woedend en riep hem, zonder zich om zijn hooge waardigheid te bekommeren, toe: „Hoe lang en hoe veel ge ook moogt preeken, het zal u niet gelukken onze oude gebruiken te vernietigen. We laten ons onze oude spelen, die ons zooveel genot verschaffen, niet ontnemen.”

In dit tijdperk van zijn leven ging Eligius, na in zijn bisdom het heidendom te hebben overwonnen, ook als Zendeling naar de Zueven (Zeeuwen) en Friezen en overtuigde groote menigten van zonde en oordeel en sprak hen van genade en vergeving. Op vele plaatsen werden tengevolge van Eligius' prediking de heidensche tempels afgebroken en de afgodendienst maakte plaats voor het geloof in den levenden God....

Toch is er van den arbeid, dien Eligius onder de Zueven en Friezen verrichtte, niet veel overgebleven. De meesten van hen die zich op zijn prediking bekeerden vielen later weer terug in den dienst der afgoden.

Tot op zijn zeventigste jaar zette Eligius zijn werkzaamheid onvermoeid voort. Maar hij voelde dat zijn krachten afnamen en was zich bewust dat zijn einde naderde.

Eens met jonge geestelijken, die door hem opgeleid werden, rondwandelend, kwam hij voorbij een Kerk, waaraan hij eenige gebreken opmerkte. Toen hij oogenblikkelijk werkvolk wou laten halen om het gebouw te herstellen, merkten zijn leerlingen op dat het toch beter ware een meer geschikten tijd af te wachten. Maar daarvan wilde Eligius niet hooren. Als het nu niet gebeurt, zal ik de herstelling niet meer beleven, was zijn antwoord.

Zijn leerlingen waren diep getroffen over dit zeggen en spraken den wensch uit dat hun meester nog lang zou gespaard blijven tot welzijn van zijn Kerk en vooral voor de vele armen die zooveel in hem zouden verliezen.

Een lichte koorts versterkte Eligius in de zekerheid omtrent zijn naderen dood. Hij liet al zijn bedienden bij zich komen en vermaande ze den vrede onder elkander te bewaren en elkaar lief te hebben. Vijf of zes dagen duurde zijn ziekte en zelfs in die dagen ging hij nog, steunende op zijn staf en vergezeld van een of meer zijner leerlingen, in zijn parochie rond. Op den laatsten dag van zijn leven, 30 November 659, riep hij de jonge mannen wier leermeester en leidsman hij geweest was een voor een bij zich en deelde aan ieder hunner mee in welk klooster hij wenschte dat ze na zijn dood zouden gaan. Nadat hij hen gezamenlijk nog eens op 't hart had gedrukt om getrouw te blijven aan zijn onderricht, bad hij met hen en beval de hem toevertrouwde schapen in het gebed op aan den eeuwigen herder. Daarna bemerkte men dat hij lang in stilte bad, met het oog naar den hemel geslagen. Vervolgens bad hij weer hardop het gebed van Simeon: „Nu laat Gij Heer, Uw dienstknecht gaan in vrede naar Uw woord”, en eindigde met een verootmoediging en een zich toevertrouwen aan de barmhertigheid van Jezus Christus den Heiland der wereld.

En zoo is Eligius biddende ontslapen, beweend door armen en rijken, betreurd door geleerden en eenvoudigen. Koningin Bathilde, de weduwe van Clotharius II, voegde zich in den stoet der velen, die hem naar zijn laatste rustplaats brachten.

Later werd Eligius heilig verklaard (St. Eloy) en namen de smeden hem aan als hun schutspatroon.

